

«ПЕКЕЛЬНІ БОРОШНА», АБО ЯК УНИКНУТИ ЇХ ПРИ НАПИСАННІ МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ТІГАРСЬВА Т.Г.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

«Наша рідна українська мова – це основа нашої безмежної багатой культури. Це – наш дух, наша душа, наша пісня...»

Олесь Гончар

*«Чужу мову можна вивчити за шість років,
а свою треба вчити все життя»*

Франсуа Вольтер

Останнім часом відбулися суттєві зміни в Освітніх програмах, за якими ведеться підготовка фахівців в галузі будівництва та цивільної інженерії. Ці зміни передбачають наявність значно більшої кількості навчальних годин, що призначені для лекцій, практичних та лабораторних занять, оскільки розширено перелік тем, що вивчаються студентами при освоєнні тієї чи іншої дисципліни, зокрема, наприклад, фізики чи електротехніки. Отже, підготовка нових конспектів лекцій, методичних рекомендацій з лабораторних та практичних робіт, для виконання розрахунково-графічних та курсових робіт є постійною складовою методичної роботи викладачів закладів вищої освіти. І ось тут, нажаль, в деяких методичних розробках виникають проблеми з чистотою державної мови. Не є таємницею, що багато викладачів в повсякденному житті користуються російською мовою, бо вони так звикли за все своє життя. Але, дотримуючись вимоги друкувати методичну літературу українською мовою, спочатку пишуть тексти російською, а потім користуються послугами Google-перекладача. Тоді і з'являються ті самі «пекельні борошна», які давно вже стали мемом. Приклади некоректного перекладу можна розділити на кілька різновидів.

Перша група – це граматичні помилки, коли, наприклад, використовують невірні закінчення іменників (наприклад, треба писати: в фізиЦІ, але з фізиКІИ).

Друга група помилок – це переклад слова без урахування контексту. Наприклад, російське дієслово «считать» в різних контекстах перекладається як «рахувати», «лічити» або «вважати», або слово «общий» – це може бути або «спільний», або «загальний» залежно від контексту. До цієї ж групи помилок можна віднести випадки, коли російською мовою одним словом називають і якийсь процес, і результат цього процесу, а в українській мові для цього є різні слова: «отражение» – «відбивання», «відбиття» чи «відображення»? Слово «измерение» може бути «вимірюванням» (як процес), або виміром (як результат

цього процесу). Зустрічалось також «сумісництво» («совместительство»), що було використано замість «суміщення», наприклад, «суміщення зображень...», «зіткнення металів» замість «стику», коли мова йшла про термопару. Російський прикметник «исключительный» в залежності від контексту може перекладатися як «винятковий», тобто не звичайний, наприклад, «виняткова здібність», та як «виключний», тобто такий, який належить комусь одному, наприклад, «виключне право на якусь дію»

До третьої групи помилок можна віднести так звані «русизми» та прості «кальки з російської». Прикладом може слугувати дуже розповсюджене «на протязі тижня» (переклад «на сквозняке»), замість українського «протягом тижня», «електрохарчування» замість «електроживлення».

Уникнути таких прикрих помилок допоможе, насамперед, увага та прискіпливість, а також прагнення удосконалити володіння державною мовою.

Повністю перейти на українську мову, в тому числі і в побуті, багатьох українців підштовхнула повномасштабна війна. Українська мова стала одним з важливих факторів самоідентифікації нації. Більше того, є відомості, що на знак солідарності 1,3 мільйона людей в різних країнах почали вивчати українську мову. Зацікавленість мовою досягла піку наприкінці березня 2022 року і залишалась стабільною до кінця 2022 року. Українську мову вивчали як у країнах-сусідах, так і у більш віддалених, як-от Аргентина, Японія та В'єтнам.

В Україні розроблено чимало застосунків, з якими перейти на правильну й красиву українську мову буде легше, швидше і цікавіше. У застосунку «Мова – ДНК нації» можна побачити основні правила правопису, розширювати словниковий запас, вчити правильно наголошувати слова та позбуватися росіянізмів. Застосунок Р.І.Д. містить лекції не лише про українську мову, а й про культуру й історію. Він працює в ігровій формі. Застосунок Lengo допомагає вчити українську мову як із нуля, так і покращувати її рівень. Тут є граматики та лексика літературної української та мови повсякденного спілкування. Також кожне слово супроводжується аудіо для тренування вимови.

Отже, можливості для удосконалення володіння українською мовою існують, їх досить багато і вони різноманітні. Міністерством культури та інформаційної політики України створено Національну платформу з вивчення української мови, яка містить мобільні додатки для вивчення української лексики, тренажер з правопису української мови, онлайн уроки української мови, а також розраховані на дорослих, на дітей і на іноземців різноманітні онлайн ресурси.

Якщо є бажання досконало оволодіти українською мовою, а також є розуміння, що це необхідно, то знайти можливості для цього не становить складнощів.